

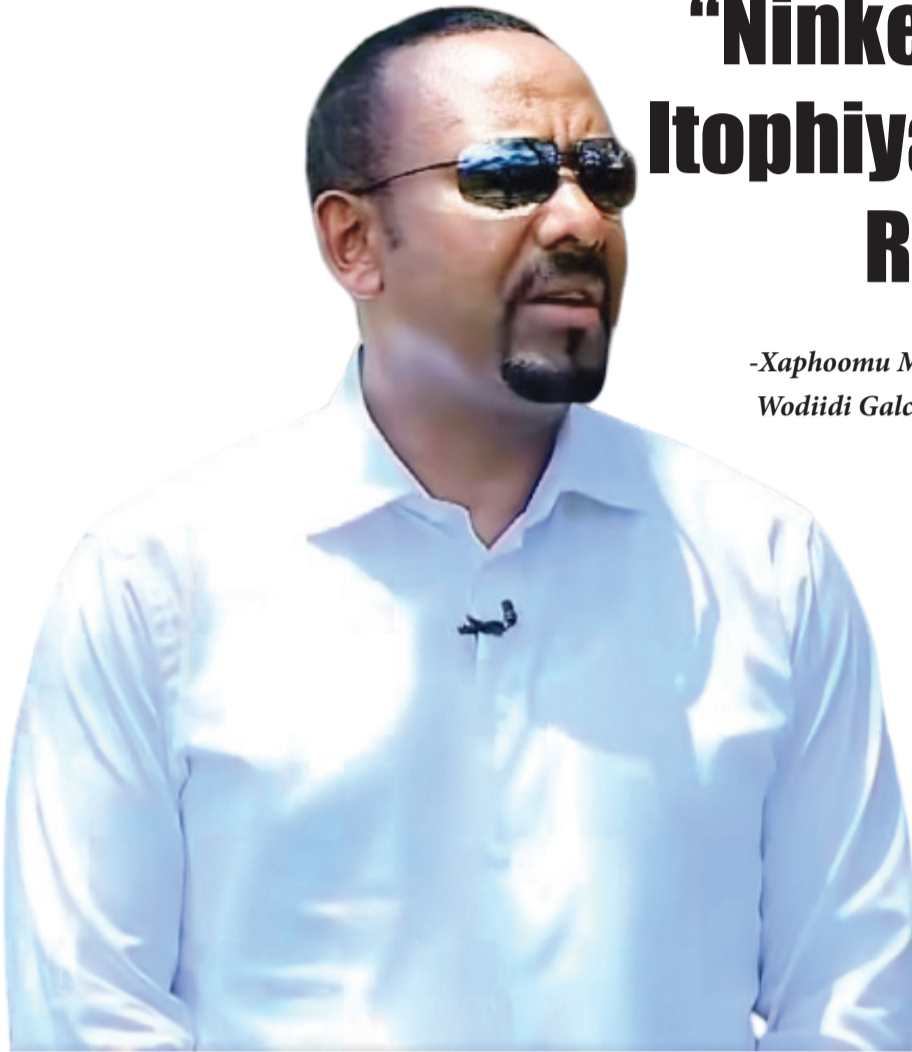

BAKKALCHO

3^{ki} Diri Kiirro 46 Wocawaaro 24, 2016 M.D

Hamuse

Waaga 10.00 birra

“Ninke hasatto Biifino Itophiya Loonse Ilamate Ragisiisate”

-Xaphoomu Ministerichi Abiy Ahimed (Dr) Jimmu Zoonenna
Wodiidi Galchimi Itophiyira Leelle Pirojektuwa Towaanyo Assino.

Abbrahaam Saamuel

Addis Ababa: - Ninke hasi'neemmohu biifinonna seesasalicha ikkinoha Itophiya loonse ilamate ragisiisate yee Xaphoomu Ministerichi Abiy Ahimed (Dr) xawisi. Xaphoomu Ministerichi Jimmu Zoonenna Wodiidi Galchimi Itophiyi Qoqqowira leelle latinsanni hee' noonni pirojektuwa towaanyo assino.

Xaphoomu Ministerichi Abiy Ahimed (Dr) sunfe loonsannita “Gebeta le-tiwulid” pirojekte lainohunni assino hasaawinni, ninke hasi'neemmohu biifinonna seesallitte

Qoola... 7

ሲዳሞ ባንክ
Sidama Bank
Together we can!
Sidaamu Baanke G.M yanna iilitiino tekinolojete deerrinni Koor Baankinge tekinoloje loosu aana hosiisatenni owaatamaano woyyaabbino hayyonni owaate qixxaabbino. Ikkinohura, ki'ne maa agadhitiimaniya! Qooxeesi' nera afantanno Sidaamu Baanke sinnara hadhine Sidaamu Baanke Gutamme!! Baankenke uytanno addi suuqote shallago;
- Furra Meentu Addi Suuqo
- Wollamma Wedellu Addi Suuqo
- Onso, Qaaqqullu Addi Suuqo
+251 11 46 29609
+251 9441 19303
Postu Saaxne Kiirro-565
E-meele-Info@sidamabanksc.com
Feesi-Buule= www.Sidamabanksc.com
Bilchattate Doorshi Sidaamu Baanke G.M

Teessonke

SIDAAMU BAANKE Mitteenni Dandiineemmo!
Sidama Bank S.C.

YEGNA TRADING PLC
IJAARAANOTE
DIKKOTE BASE
LEDOTENO
SHIQINSHEEMMORI
- Kaajjato Shiwa Cufana (Reinforcement Bar)
- Angilata Shiwa (Angle Iron)
- Mammara (Nail)
- Kalishaha Shiwa (Black Wire)
- Qa'misessani Haqqi (Plywood)
Owaatamaanote Baatoshshiwewee
Hodhishahu Ka'lo
9193
Yegnatrading.com | Bole Mechanicem Building
6th Floor, Addis Ababa

Qoqqowoho afantanno 90 ale aliidi layinki dirimi rosi minna mereerinni 60 ikkitannori safote latishshuwa wonshinoonnireeti

Qoola 7

“Quchumma pilaatenni massagantanno assa Quchummate co'ichimmaranna dooramaanchimma qarate”

-Kalaa Abirahaam Maarshaallo
Sidaamu Qoqqowi Jireenyu Paarte
Borro Mini Sooreessa

Qoola 7

«Haanju harumi laalchimmankeranna lophonkera qaraho»

-Kalaa Desta Ledamo

Sidaamu Qoqqowi Mootimma Pirezidaante

Abbrahaam Saamuel

Addis Ababa:- Haanju harumi bushshu hoshoshamannokki gede gargarate, laalo laashshate, diishsho malawatenna saada xiikkate qara ikkinota Sidaamu Qoqqowi Mootimma Pirezidaantichi Kalaa Desta Ledamo coy'i ri.

Pirezidaantichu Kalaa Desta, haanja haruma lainohunni Itophiyi Pireesete uurrinshara uyno xawishshinni; haanju harumi gobbate gedeno ikko qoqqowu deerrinni haammata horo aannoho. Kunino, bushshu hoshoshamannokki gede gargarate, laalo latisate, malawo malawatenna saada xiikkatenni laalchimmankeranna

Qoola... 7

“Dagate latishshu xa'mubba dawarate kaajjine loonsanni hee'noommo”

-Kalaa Zennebe Munxaasha
Hookkote Woradi Qara Gashshaancho

Qoola 5

“Hasi'noommoha jawa coye iilla hoongummoro nafa afi'noommoha baxa noonke”

Qoola 8

Bakkalcho

Odo

“Irreechu Ayyaanira Gobbate deerrinni Beeqqaano Ikka Dagoomu Mereero Noo xaadooshshe Kaajjishanno”

-Sidaamu Qoqqowi Woga, Turizimenna Ispoortete Biiro

Abrahaam Saamuel

Addisi Ababa: - Tayxe dirono Irreechu ayyaani Wocawaaro 26-27/2016 MD geeshsha budessinna hornyasi agadhino garinni biifino garinni Addis Ababahonna Biishooftu Hora-Arsiide ayiririnsanni. Konni ayyaanira dagannna gobboomunni fultino budu gaamonna woshshatto assinoonni wosini dagge beeqqate qixxaabe no.

Sidaamu Qoqqowi budu gaamono Irreechu ayyaanira dagge beeqqaano ikkate addi addi qixxaawo assite feeffatte noota Sidaamu Qoqqowi Woga, Turizimenna Ispoortete Biiro xawissino.

Woga, Turizimenna Ispoortete Biiro Woga Dhaggenna Donu Xiinxallonna Latishshu Dayirektete Dayrekterichi Kalaa Tafarri Ledamohu Bakkalcho gaazeexi ledo hasaawino garinni, Oromote dagara galatunniha ikkino Irreechu ayyaanira beeqqaano ikkate qixxaabe noota qummeesse, gobba baalantenni dagge Irreechu ayyaanira beeqqano ikka dagate mereero noo xaadooshshe kaajjishate jawa qeecha afi rinota xawissino.

Kalaa Tafarri yaatto garinni, Sidaamu Qoqqowino Irreechu ayyaana albanoo beeqqannote gede tayxeno iibbino garinni beeqqate, wedellu, geerru, seennu hattono mootimmate bissano ledo hanqaffino gaamo konne barra quqquxamatenni agadhitannota kule; Sidaamu bude hornyasi, gadesi, budu uddanna labballunnita, seennunnunnita jajjabbunnitanna hattono budisi jiro baala gobbatenna kalqete leellishate qixxaawee noota huwachishino.

Mitte daga wole daga ayyaana beeqqase mimmitu ledo mittimanna dagoomu xaadooshshe kaajjishate sae, gadesinna budesi soorri'rate jawa qeecha afi rinota xawise; badooshsu nookkiha Oromo Sidaamunniha, Amaarunniha Tigirenniha, ayirrisa Itophiyu daga mereero baxillenna lopho leddanno yiino Kalaa Tafarri.

Yekkeersiissanno hedubba aana sumuumme abbate gobboomu amaalamme qara gafa ikkitanno

Abbebech Maatewoos

Addis Ababa:- Tayxeti gobboomu amaalamme yekkeersiissanno hajubba aana sumuumme abbate assinanni gutu wo' naalshira qara gafa ikkitanno yee Xaphoomu ministirchi Abiy Ahimed (D/r). coyi'ri.

Xaphoomu ministirchi Abiy Ahimed (D/r) Itophiyu gobboomu amaalammete komishiine massagaano ledo komishiinete loosi gumulsha lainohunni hasaawa assinoha ikkana; komishiinete qaru komishiinerchi Mesfin Ara'ayya (P/r) xaa geeshsha gumulantino loossa lainohunni xawishsha assino.

Xaphoomu ministirchi tuqu xaadi qoolisira sayisino sokkannino oyimbarra Itophiyu gobboomu amaalammete komishiine bissa xaade loossansa noo deerra hasaawasi qummeessino.

Ikkinohurano tayxeti gobboomu amaalamme yekkeersiissanno hajubba aana sumuumme kalaqate assineemmo gutu wo' naalshira qara gafa ikkitannota ammaneemmo yee xawissino.

Jireenyu paarte laynki pirezidaatichinna qaru borrote mini sooreessi Adem Farah isi widoonni; paarte gobboomu amaalamme gummaame ikkitanno gede assitanno irko suffannotanna amaalammetennino beeqqaano ikkate qixxaawo assitnota xawissino.

Komishiine gummaame goboomittete amaalamme harisate xaa geeshsha gumultino loossa jawaachinshannita ikkase kayse; baxxinohunni amaalamme hanqafaanchonna beeqqissannota assate baalante bissa beeqqo buuxisate ha'noonni xeertinyinna xaphooma wo' naalshubba dhageeffantannita ikkase buuxisino.

Aateteno “aywiinni may agaramanno” yitannota badatenninna gattino loossa danchu garinni gumulate komishiine hajo la'anno bissa ledo hasaabbanni noota xawishshu aaninni huwatate dandiinota coyi' rino.

Goboomittete amaalamme qara qara gobboomu hajubba aana gutu sumuumme kalaqate dandiissanno; kunino Itophiyahu sufote keere dirrisatenni jireenyunnita harinshose ollahisate dandiissannota buuxise; konni kaiminni jireenyu paarte bissa ledo harinsoonni hala'ladu hasaawinni gutu sumuumme aana iillinoonni yiino.

Goboomittete amaalamme komishiine qaru komishiinerchi pirofeeset Mesfin Ara'aya isi widoonni; komishiine xaa geeshsha noo harinshonni beeqqisaancho gobboomitte amaalamme harisate dandiissannota qixxaawote loossa gumultanni keeshshase xawissino.

Konninnino komishiine babbaxxitino dagoomu kifilla ledo hawaasa assase xawise; mootimmate luphiima loosu sooreeyye ledo assinoonni hasaawi illachi mootimma komishiine xaa geeshsha gumultino loossa huwate aantete loossara agaramannose qeecha fultanno gede dandiisate ikkinota huwachishino.

Ba'rete aana xaphoomu ministircha lede dagate riqiwamaano amaale mini songaafichi Taaggese Caafu, laynki xaphoomu ministirchinna gobbayidi hajo ministirchi Demmeqe Mekkonin, ministirootu amaale mini bissa hattono woloota luphiima

“Irreechu Dagoomu Xaadooshsenna Mittimma Kalaqatenni Miinju Ijaarira Noosi Qeechi Jawaho”

-Kalaa Qajeela Merdaasa

Woganna Ispoortete Ministeere

Abrahaam Saamuel

Irreechu dagate mereero dagoomu xaadooshshe kalaqatenni miinju ijaarira noosi qeechi jawa ikkinota IFDR Woganna Turizimete Ministeere Ministerchi Kalaa Qajeeli Merdaasihu xawisi

34ki Gumi Beleeli hasaawi battalara “Irreechu, mittimatenna rodiimmate malaateeti” yaanno massagote hedonni albi oombarra harinsoonni.

Pirogiraamete aana afaminohu Wogatenna Ispoortete Ministerchi Kalaa Qajeela Merdaasa xawissanni, Irreechu turizimete handaara baxxinohunni miinju hajubba aana haammata qeecha afi rino.

Ayyaanu dagate mereero dagoomu xaadooshsenna mittimma kalaqatenni gobbanke miinja kaajjishate qeechisi jawaho yiino.

Kalaa Qajeeli xawishshi agarinni, Irreechu hawadunni Wocawaaru widira, tunsichunni arrishote xawaabi widira sa'nanni yanna ikkitanna, budu hornyasi agadhino garinni Kaaliiqa galaxxatenni ayiririnsanni ayyaanaati.

Ayyaanu daguumu hornyi noosihonna daga xaade ayirrisanno mittimma xawisha ikkinota kulinohu Ministerchu, sa'u yannara giwame koma amadino manni araaramanno, sa'nore agurte mittimatenni hagiirrunni ayirrisanno ayyaanaati yiino.

Irreechu dagoomu xaadooshshe kalaqatenni dagate mittimma kaajjishate hattono, gaance heedhannokki gede assanno ayyaana ikkinota qummeesse, ayyaanu Oromote daga callate

ikkikkinni wolootuno dagoomu kifillano mittimatenni hanqafe beeqqaano assannoha ikkinota huwachishino.

Irreechu gedee ayyaana ayirrisanna latisa dagoomu xaadooshshe kaajjishannoha ikkasinni, gobba turizimete handaarinni miinjase lossate qeechasi fulanno ayyaana ikkinota buuxisino.

Oromote Qoqqowi Kominikeeshineta Biiro Sooreessi Kalaa Hayilu Addunyihu isi widoonni, Irreechu Oromote daga budenna hornyasi agadhino garinni wolootu Itophiyu daga ledo gutunni ayiririnsannita hasaawino.

Ayyaanu daga Magano galaxxitannoho; daanno dirira hexxo assidhanno galatu ayyaanati yiinohu Ministerchu Qajeeli, Irreecha wolootu roduuwu daga ledo ayirrisate dandiisiissanno hedo aana amaale Gumu Baleeli battala qixxeessinoonni yiino.

34ki Gumi Baleeli hasaawu battalara Jimmu Yuniversite rosiisaancho ikkinohu Dr Derejje Fuufahu hasaawu borro shiqishino. Battalate, babbaxxitino mootimmate uurrinshanni fultino sooreeyyenna Yuniversitete rosaanonna woshshatto assinoonni wosini afamano.

Guulcho Hedo

Irreechu mittimmatenna rodiimmate malaate

Irreechu ayyaani galatu ayyaanaati. Haaroo diro catenna keeru malaateeti. Diru dirunni ayirriinsanni Oromote daga irreechu ayyaani gobbate keere, lophonna latishsha hattonno mittimmanna araara, rodiimma haa're daanno ayyaanaati. Daganna dagoomu mimmito xaadanno. Sidaamu, amaaru, Wolayitta ikkito kambaatu mitteenni dage konne ayyaana mittimma ayirrisanno. Togoo ikkito rodiimma kaajjishshannota ikkase kullanni.

Tayxehu Irreechu ayyaani balchoomasinna budesi agare "Irreechu mittimmatenna rodiimmate malaate" yaanno massagote qaalinni Hora Finfinne (Finfinne quchumira) wocawaaro 26, Hora Arsedera (Bishooftu) wocawaaro 27 ayirrisamanno.

Mannu loosinonna kalaqamu danonni kaaliiqi agare, qeelle oye xawaabbu widira reekkisino Kalaqaanchira lowo galati shiqinshanni ayyaanaati Irreechu.

Oromote daga Gadu amanyootinni ragidhino balchoommani hawadi yanna sa'e adalchu xawaabbi yannara e'u woyte hawado saysinoha, laalchu mu'ranno gede assinoha, gate latisino Kalaqaancho shama hayisso amade laga dirrite "Mareho, Mareho, Mareho" yitanni galaxxitanno. Irreechu ayyaani tunsicho sa'ne xawaabbu yannara ikkannoha jawa galatu ayyaana ikkasinni baalanti Oromotenna Itophiyu daga mittimmatenni ayirrisanno. Diru dirunkunni duuchunku qoqqowinni wedellunna seenu, geerrunna Abbaagadootu mittimma ayirrisate Hora finfinnenna Hora Arseddi tintanno. Kuni lellishannoh mitte daga wole dagaha budenna balchooma aneho yite ayirrisannotaati. Sidaamu daga diru soorro ayyaana Fichee Cambalaalla Oromote daga mittimma ayirrisanna, Oromonniha Wolayittu, hadiyyunna duuchanti daganna dagoomi aneho yite ayirrisa rodiimmana baxille lellishshannote.

Ayyaanu mayimmanna ayirrisanni amanyoote lainohunni miidiyahonna kominikeeshinete ogeeyera qixxaawino qajeelsha shiqishinohu Oromiyu komunikeeshinete biiru sooreessi kalaa Haylu Addunya Oromote daga Afriku buudira balaxaanonna keeshshinota bayira daga ikkitanna; umiseta ikkitinoti naaxxissanno dhagge, ha'nuru budinna balchoomu, kaaliiqanna kalaqama la'anno fullanke noose dagaati yaanni xawisino. Kuni ayyaani Wocawaaro 26-27/2016 M.D Hora finfinnenna Hora Arseddi ayirrate qixxaawo gooffino.

Kalaa Haylu Oromote daga barrunnita heeshshosi kaaliiqinna kalaqamu mereero noo xaadooshshe, manchu beettinna kaaliiqi mereero noo xaadooshshe massagannota babbaxxitino amanyootubbanna tanatanubba qixxeessite seeda dirraa heedhino daga ikkase qaljeelshisinni kaysino.

Tenne amanyootubba giddonni mittunna qaru Gadu amanyooteeti. Gadu amanyooti gashshootunnita, dagoomitte, miinjitte, poletikunna amma'note hajubba massagannoho. Oromote daga kume dirra albaanni kalqe mannihimmatenna dimokiraasete qoossuuba, taaloonyu daafira ikkado huwanyooti nookki yanna Gadu amanyoote qixxeessite taaloonyunni rodiimmatenni galtanni keeshshinota dagaati. Ayyaana rodiimmana keere lallabbannoha ikkiro kalqete dona ikkite UNESCO borreessanturo baalunkute yaate. Irreechu ayyaanino UNESCO borreessamate harinsho aana noota kullanni keeshshinoonni. Techo mittimmatenni ayirriinsanni ayyaani ga'a kalqete deerrinni borreessamiro Itophiya riqibanno yaate. Konniraati baca daganna dagoomi afidhino budenna balchooma gobboomunniha assatenni mittimma kalaqa hasiissannohu.

Oromote daga kaaliiqinna kalaqamu, manchu beettinna kalaqamu mereero noo xaadooshshe harunsitanninna massaganni keeshshinota amanyootubba mereerinni mittu Irreecha ikkinota kullanni.

Irreechu galatunna araaru ayyaana ikkana Oromote daga sai diri daafira kaaliiqira galata shiqishannonna daanno dirira dancha halchonna hexxo kaaliiqiwiinni huuccidhanno amanyooteeti. Ikkinohurano Irreechu kaaliiqi hirbiranna bayirroonyisira afamishsha uyinanni amanyootu ayyaanaati.

Irreechu araarunna maarote ayyaana ikkasinnino mittu manchi umisinnino ikko woloote ledo giwamenna abbooshshe amade Melka/Tullu diha'ranno; keerunna araaru Irreechu balchoommaati. Irreechu miliyoonetenni kiiranni manni babbaxxitino qoqqowubba, gobbanketinna kalqete kifilla dukkisannoo ayyaana ikkana ayyaanu turizimete ayyaana ikkanni daasinni gobbankeha turizimete handaara luphiimu garinni lossannoha ikkanni daasinni baalunku manni awuutasira hasiisanno.

Tayxe irreechi "Irreechu mittimmatenna rodiimmate malaate" yaanno massagote qaalinni wocawaaro 26ni Hora Finfinnetenna wocawaaro 27/2016 Bishooftu Hora Arsedera ayirriinsanniha ikkanno..

Rosu isilanchimma buuxxisate hanafotenni kayise duuchunku qeechasi fulo!

Qiddist Gezzaheny

"Giiramikkinni shamu darchi hee'reenna" yaanno maammaashshu. Techo Wocawaaro agani e'eenna daaimu rosu mine mite yite hanaffino. Rosu isilanchimmarano techonni illacha tuga hasiissannota deama dihasiissanno. Konnira ayewiinni maa agarranni? Gobba luphi yitino lophote guunxo aana uurrisate hexxo adda assate rosoho luphi yiino illacha tunge loosate wo'naalloonni. Rosu woyyaawino ga'a kalaqate dandiisanno dhuka ikkasi huwatatenni; meessaneete rosunni ikkado assate; konninnino gobba gobbate gede woxxate seedu xeertinyi hasiisanno.

Sa'u 27 dirra giddo rosu isilanchimma de'amino garinni roso hala'ladunni qansootaha iillishate calla ; rosu iillora illacha tunge ha'noonni doogo xaa yannara gobba hasiisannokki waaga baattanno gede gadachishanni afamanno. alba xeerto ha'ne ronsanni amanyooti gateenna techu rosu minna olluu olluunni minanteenna ilammoonni qaera rosa tashshi assitannota ikkiturono; rosu isilanchimma kayinni addintanni huluullissanno deerra iillitino.

Gobbate gede xaadanni afamanno keerrunna danchu gashshooti qarrira badheenni qarru jawimma luphiima ikkase addi addi xiinxalluwa garunni buuxissanni afantanno halaaleeti. Kunino rosu isilanchimma xe'ne huwachishanno.

Rosu hajo gobbate gede hananfoonni jireenyu harinshora jawa dhuka ikkase, konni aleenni xaa yannara handaara lellanni noo qarru kalaqanni noohano ikko albillite kalaqamara dandaanno qarra huwattinoti mootimma baxxinohunni rosu isilanchimmaro illacha tugge millisa hanaffunkunni yanna kiirantino. Ikkollana rosaanote gumi aana xaano foonqe leltanno.

Qarru gobbate gede noo jawimma garinni xaa yannara gumu daafira coyi'rate dandiisanno coyi hoogirono; hexxo uytanno hanafo no. Kuri giddonni qarru hee'rasi huwante malaho meessaneete qixxeessa qarunni kayisanna afamishsha uyinara hasiissanno hajooti.

Rosu isilanchimma danote aana tuginoha fonqolu moori bude soorrate hananfoonni harinsho; rosiisaanote deerra afate ha'noonni doogo; rosu minna deerra woyyeessate adhinanni hee'noonni qaafo; rosu poolise anawarsate assinanni hee'noonni sharro; baalunkuri aleenni qansootu rosu daafira woyyaawino huwanyooti hee'rannonsa gede gumullanni hee'noonni loossa kullannireeti.

Tini loossa mitte yanna loossa ikkitukkinni, gummaa'mansara yanna yannatenni keenantanni; woyyaabbino doogonni gumulantanno uurrinshu harinsho hasidhannoreeti.

Yanna yannatenni noo ilama jiroo'mitino gobba kalaqanteenna la'ate noonsa halchora; rosoho noonsa waagi tiro noo guma laalanno gede tenne ilama yawo

luphiimate. Tenne yawo fulate kayinni nooha gobboomu baqeenya dancha hedeweelcho gede la'a hasiissannonsa.

Batinyu qarri giddo afantannota gobbannita rosu isilanchimma woyyeessate sa'u lame dirra giddo hala'lado looso loonsoonni. Hexxo aanno gumino borreessamanni afamanno. Kuri giddonni rosu ministere uurrinshu soorro abbate dandiisanno haaroonnote loossa hanafotenni kayise; rosu poolise anawarsate loossa gumulloonni.

Gobboomu rosu isilanchimmaro qarunni kullanniha mooru bude gatisate 12 kifile gobboomu fonqolo Yuniversituwate uyinanni gede, Yuniversitetenni maassantanno rosaano fultanno fonqolo adhitanno gede assinoonni. Mootimma Yuniversituwano umonsa gashshinnota seeru hanqafa gumulloonni. Gobbate afantannori baalanti rosu minna rosatenna rosiisate harinsho gummaa'mitanno gede dandiisate gobboomu dagate millimillo kalaqate deerransa woyyeessate jawa looso loonsoonni. Maatete rosaanotenna rosiisaanote mittimma haaro yawonni loosu gidddora eessinoonni akati kalaqamino.

Rosu ministere rosu isilanchimma buuxisatenni danchu akatoominni dhaabbattinota, gobbatenna dagate dancha ga'anna hexxo tunganni ilama kalaqate illacha tugge loossanni afantannohu haammatu loosi hexxo aannoha ikkasi illetenni la'nanni hee'noonni. Garanko Itophiyu rosu amanyooti aana iillitino umbe gobbate keeru hajonni ajinshe la'nannita di ikkitino.

Tenne jawa gobboomu hiiqaamme dhaawate rosu ministere uurrinshate gede hanaffino sharro wo'mante daga sumimme afidhinote. Tenne dagate halamme mucci assine horonsi'ra dandiinno handaaru aana dhagge loosa dandiineemmota ammannanni. Itophiyu rosu amanyooti aana leltanno hiiqqammera mittu rosaanote aana huwantanni meessi sharronna daafurinni roore woloote qotinni woraqata afi'rate assinanni dodanshooti.

Kuni bushu rosichi rumuxxanni ha'rannokki gede mootimma hanaffino jawaachishshanno qaafonni ledote rosaanotenna maatete hattono rosiisaanote qeechi luphiimaha. Rosu ministereno qarra gatisate fonqolo uyinanni hayyo woyyeessatenni hanaffe woloote mooru doogga cufate hanaffino loossa haaru rosu dirinni kaajjishshe sufa agarantannose.

Rosu isilanchimma agarsiisate assinanni hee'noonni gobboomu sharro gummaame assate; rosu tantano ammansiissannota ikkitanno gede jawaatte tantanante loosu gidddora e'inore rosaanote maatetenna rosiisaanote mittimma jawaachisha hasiissanno. Maate oosonsa isilanchi roso afidhanno gede lellishshanno hasatto adda assate rosu loosi aana beeqqitanno gede assa hasiissanno.

Bakkalcho

Bocaasa 10, 2013 M.D Xintami

Itophiyu Pireesete Uurrinshi Qara

Loosu Gumulsiisaancho

Bilbilu Kiiru - 011-126-42-22

Imeele- epa@press.et

Qara Qixxeessaancho

Yaareed Geetaachew

Teesso

Sinu/quchuma - Yekka

Worada -

Minu Kiiru -

Imeele - yaredoyaredozen2@gmail.com

Bilbilu Kiiru - 011-1-57-25-25

Dikkote Latishshinna Egensiishshu

Imeele - epapromotion@press.et

Bilbilu Kiiru - 011-1264341

Faakise - 011-8111315

Qixxeessaano

Amsaal Felleqe

Abrihaam Samueel

Qiddist Gezzaheny

Abbebech Maatewoos

Egensiishsha haa'nanni kiffle

Bilbilu Kiiru - 011-156-98-73

Faakise - 011-1265812

Egensiishsha hirate qineessinanniwa

Bilbilu Kiiru - 011-1-26-43-39

Websayt: www.press.et

Fb/ /Ethiopian Press Agency/

Sidaamu Afo

Wosincho

“Dagate latishshu xa'mubba dawarate kaajjine loonsanni hee'noommo”

-Kalaa Zennebe Munxaasha
Hookkote Woradi Qara Gashshaancho

Addisu Adoola

Sidaamiu Qoqqowi 4 zoonenna, 36 woraddanna quchumu gashshoota giddosi hanqafino qoqqowooti. 4 zoonna mereerinnino Mitte “Soojaati Sidaami Zoone” ofollose Daayye Quchumira assidhe giddoseno 8 woraddanna 1 quchumu gashshoote amaddino. Kuri woradda mereerinnino Mittu Hookkote Woradaati. Hookkote Woradi dagate kiirono 100,000 ale ikkitanno. Ninkeno tenne lamala gaazeexinkera wosinchu gafinni Hookkote Woradi Gashshooti Qaru Gashshaancho Kalaa Zennebe Munxaashihu ledo woradu giddo addi addi hajubba aana assinoommo hasaawa ki'ne nabbawaanonkewa haa'ne shinqoommo.

Bakkalcho:- Hanni hanafote geeshshira Hookkote Worada xawisaancho ikkino garinni xawisinke

Kalaa Zennebe:- Galateenno! Hookkote Woradi Sidaamiu Qoqqowi Soojaati Sidaamii Zoone giddo afantanno woradda mereerinni Mitto woradaati. Kuni woradino 2011M.D haaro tantanantino woradda mereerinni mitto ikkana; Arooreessu woradinni baxxe umosi dandee rakkinonna lifixa owaante dagate aanni tayixe 4 diro kiirsiisino woradaati. Woradunniti dagate kiirono 100,000 ale ikkitanno. Xeertinyisino Sidaamiu Qoqqowi Mootimma Qaru Quchumi Hawaasinni 183 K.M hattono Soojaati Sidaami Zoone Qaru Quchumi Daayyenni 44 K.M xeertinyi aana afamanno. Woradunnihuno qaru quchumi Girja yaamamanno. Woradunnita diilallote gadeno la'niro Sasenta diilallote gade amadinoha ikkana roorinni kayinni gammoojjichaame diilallote gadenni afamanno. Konni kaiminnino rooru manni irsha loosi're galanno. Giduno dirunni Sase hige laalanno. Woradu irshu loosira lowo geeshsha injaanno worada ikkasinni woradu dagannino sae wole qooxeessu daga itisate dandoo noosi woradaati. Itisannino afamanno.

Bakkalcho:- Hookkote Woradi anfintenni gede gedensa tantanantino woradda mereerinni mitto woradaati. Konni woradi latishshino galo woradda ledo heewisiinsanni woyte wole woradda ledo qote taala hoogara dandaannona konne taashshatenna dagate latishshu xa'mubba dawarate woradu gashshooti gede assitininna heedhinoonni millimillo maa labbanno?

Kalaa Zennebe:- Hookkote Woradiha safote latishsha la'nummoro badhiidisi dhagge ledootti amadamannohu. Kuni woradi wona aleenni kayisummontenni gede 2011 M.D tantanamino woradaati. Latishshasino la'neemmo woyte hakko deerrinni badhe hige keeshshino.

Xa soorrote kawa kayinni woradu giddo danchuri leella hanafino. 2011 M.D Hookko Worada ikkite fultu yannara worada doogote latishshi widoonni la'nanni woyte Daayyenni Girja

abbitannonna Girjinni Weele haadhe hadhanno doogo gobbaanni garita nafa ikkitinokkiti Girjinni Jangallo massitanno doogo agurranna wole doogo nookki qooxeessaati.

Hakkuy kawa kayinni haammata loossa lowo dooggano loonsoonni. Hanafote deerrira noorino no. Lawishshaho, Doogote, Way, Caabbichu, Gorsunni, woleno addi addi golinni dagate latishshu xa'mubba dawarate loonsanni hee'noonniri haammatu loosi no. Ikkollana, seeda yannara latishshunni badhe hige keeshshino worada ikkino daafira goshooshannori lowori no ikkinnina worada woyyino worada assatenna dagate latishshu xa'mubba dawarate kaajjine loonsanni hee'noommo. Konnira dagano qotinkera uurrinno; beeqqonsano shiimate yinannita dikkitino.

Bakkalcho:- Danchate;Hookkote Woradi investmentete noosi injo maa labbanno? Investimete goshooshate gashshootu gedena loossinanni heedhinoonni loosina maa lawanno?

Kalaa Zennebe: Hookkote Woradi wo'munku handaari investimentera injiino woradaati. Lawishshaho: Shiilotenni, Bunu industirenni, Irshunni, Hoteeletenni, Gorsunninna hattono wole haammatu handaarinni woradu investimete hala'lado injo noosi. Kuri handaarrannino qooxeessunni hanafe kalqete geeshsha afantino investerootti woradu giddo bobbakke loossanni afantanno. Ninkeno woradu gashshooti gede woradinke giddo investe assate woradanke doodhite dagganno investerootira hasiissanno irko baala assate qixxaamboommore ikkinoommota kawaanni qole xawisa baxeemmo.

Bakkalcho: Hookkote Woradira Qaru Quchumi albillite gobba tayisse hadhannoti seeda doogo giddoseenni tayisse sa'anni no. Kurinna labbino korkaattanni Girji Quchumi hasi'raanchimmasi lexxitanni hadhannota ikkitanno yine hendanni. Konni daafira konni quchumi giddo fajjinanni investmentubba ikkadimma hatte yanna hedote giddo wortinote?

Kalaa Zennebe: Kuni quchumi umo

Girji Quchumiranna qooxeessu woy xaphooma woradu gashshooti gede Caabbichu wolqanni ledo amadamanno murmuramanna iillote ledo leeltanno qarrubba no. Ikkollana, kayinni murmurammete qarri albi gedeeha dikkinno

hanafami yannara wole quchumintenni gede baxxitino pilaanenni safamino quchuma ikka hoogirono; gedensa nooti halashshinanni ha'ninni qooxeessubba baala kayinni pilaanetenni massagantinode. Quchumu giddo xa uynanni hee'noonni investmentubbano ga'ata quchumu lopho deerra hedote giddo wortinote yaa dandiinanni. Lawishshaho: xaa yannara quchumu giddo ijaaraho Adimaasu Adoolanna Mulugeeti Duukamo yinanni dureeyye ijaara minate fajjo adhite loosu giddora e'ino. Kuri ijaarrano jajjabbanna ga'ata quchumu lopho hedote giddo wortinote. Balaxe hanafinohu Adimaasu Adoolihu gama biso baankubba adhiteenna owaante aa hanafino. Mulugeetihuno qole gedensa hanafaminohano ikkiro dancha jawaantenni loosamanni afamanno kuni ijaari goofiro Soojaati Sidaami Zoonera xaa geeshsha minantino ijaarra baalatenni aliidiha (roore) ikkanno.

Xaa yannarano quchumu giddo investmentete baatto xa'midhino wole

Wosincho

Qoola 5

dureeyye no. Tenne dureeyyerano ikkiro uyneemmonsajajjo albillite konni quchumi lopho hedote giddo worino garinni ikkannota xawisa baxeemmo.

Bakkalcho: Kuri wonanku aleenni kayinsummo ikko wolootta investmentubbara Caabbichu wolqa noose qeechi shiima dikkino. Ikkollana, konni qarqarira Caabbichu qarri lowo geeshsha dagate caacco ikke leellannona konni qarrihu qaru kaimi maati yine bandooni? aantete konne qarra tirate ma looso loonsanni hee'noonni?

Kalaa Zennebe: Girji Quchumiranna qooxeessu woy xaphooma woradu gashshooti gede Caabbichu wolqanni ledo amadamanno murmuramanna iillote ledo leeltanno qarrubba no. Ikkollana, kayinni murmurammete qarri albi gedeeha dikkino. Woyyineri no. Ikkadoho yaa kayinni didandiinanni. Rooriidi qarri kayinni iillote qarraati. Iillote qarrihu korkaatu quchumu lophooti. Quchumu bero noowa techo dino. Hala'lanni dayno. Konni daafira Caabbichu hasattono hakko deerrinni lexxitanni hadhanni no. Konne iillote qarra tirate hasiisanno woxe xiinxallotenni bande dagano beeqqisiisatenni millimillo hananfoommo. Kuni iillote widooni noo qarri konni garinni tidhamannohaati ikkannohu.

Woleno murmuramate widooni noo qarrihu kaimu maati? yaannoha badate wo'naalloommo. Murmuramate widooni noo qarri Caabbichu kuni Oromiyu Qoqqowinni Shaakkisonni ka'e dayinoho. Goshoonshe abbinoonnihiu dubbu giddoonniiti. Ikkinohurano dubbu kuni lophe mare Caabbichu siiwo kisannonna bubbe bubbisanno yannara bubbe haqqe massite Caabbichu siiwo aana xiibbanno woyte Caabbichu ba'anno. Kunino dubbu giddo ikkino daafira Caabbichu siiwo kisantino darga afate lowo qarra ikkanno. Konni daafira qarru kalaqamino darga hanse iillina geeshsha caabbichu ba'e keeshshanno.

Konne qarrano aante noo garinni tirate Sidaami giddo Waarra loonsanni hee'noonni caabbichu wolqa finco mereershinni adhate millinsanni hee'noommo. Kuni yanna adhara dandaanno ikkinnina Hookkote woradiha Caabbichu qarra tirannoho.

Bakkalcho:-Hookkote Woradi qoqqowu giddo jawa eo gamba assinanni woradda mereerinni mitto woradaati. Konni woradira eo gamba assitanno bissa woy handaaru loosaasine daddalaanote ledo afoo xaadatenni mootimma e'anno eo hafanfarsitanno yitanno gungumme macciishshinannina; konni widooni noori maati? Kuri qarrubba tiratena assinanni hee'noonni maati?

Kalaa Zennebe: Hookkote Woradi eo la'nanni woyte Sidaami Qoqqowu giddo afantanno woradda mereerinni jawa giddo eo afi'ranno yine hendanni woradaati. Tini halaalenkolla. Konni kaiminni woradu rooriidi anga woradu baajeette giddo eonni cufi'ranno. Konnirano konni deerrinni loosa xa'mannoho. Ninkeno hakko deerrinni handaarahi lowo illacha

Mittu manchi haqqicho mura yaa foolesi angasinni taysi'ranni no yaate. Hattee huwatinokkihu techo daddalo calla la'anni haqqe karanno manni no

tunge harunso assineemmo.

Ikkollana, eo gamba assate handaari lowo geeshsha mooraanchimma reqqeci yiino handaaraati yine adha dandiinanni. Xaa geeshshano ikkiro eo gamba assinanni qooxeessira hafanfarsanna woy mooranna amande agurroonnihiu nafa hoogiro wona aleenni kaysummontenni gede eo gamba assinanni qooxeessira co'ichimma qarri noo gede huluullo garaho. Ninke gashshootu gedeno eote handaara keennummo yannara daga kayissannontenni gede hafanfara noo

gede bandoommo. Konni kaiminnino eo gamba assinanni qooxeessubbara handaaru ogeeyye ledo addi addi loosu sooreeyye gaamme harunsote looso loonsanni afammeemmo. Anino woradu gashshaanchi gede konni qarqarira heedhara dandiitanno eote hafanfara garqarate illachishe loosanni noommo. Xaa yannara kayinni woyyaambe leeltannori no yaate dandiinanni.

Bakkalcho:-Rosu iillo lainohunni Balaxaancho Mootitte Zinnaash Taayyaachew Hookkote Woradira Oddi-Bokkote Olliira minsiisu rosi mini me'e kifilenni me'ete geeshsha nooho? Mageeshshi rosaano haa'rara dandaannonna qarqaru dagara heedhannosi tironna horo hiittonni xawisatto?

Kalaa Zennebe: Oddi-Bokkonna qooxeessu woradu gede baxxitino dhagge afi'rinonna baxxino garinni istiraateejike qarqaraati. Istiraateejike yuummo korkaatino Hookkote Woradi giddo afantanno 17 olluubba mereerinni 11 olluubba Oddi-Bokko gaangeessitino (qasidhino).

Sidaamu sharro dhagge ledo la'nirono baxxitino dhagge afi'rino qooxeessaati. Konni qooxeessira hee'ranno manni hasiisannonke latishsha diafi'noommo yitannoti seeda yanna xa'mo noonsa. Qooxeessu daga xa'mubba mereerinnino doogo, fayyimmate mereershinna layinki diriminna geegote rosu mini xa'mo qarate. Tenneno qoqqowu pirezidaantichi daye lai yannara "doogono loosantanno'ne, fayyimmate mereershino minamanno'ne, layinki diriminna geegote rosu mini daafirano amaalamme qolleemmo'ne" yee ha'rinota tini kaayyo dagguta tenne kaayyo konni qooxeessiraati uynohu.

Kuni rosu mini 6 agana sa'inokki yanna giddo islaanchimmaseno agadhino garinni miname goofino. Maasso IFDR

Xaphoomu Ministirchinna Balaxaancho Mootitte Zinnaash taayyaacho hattono Federaalete jajjabba loosu sooreeyye dagge maassiisino. Tinino daga seeda yannanni sharrantanni keeshshitino xa'mo ikkitinohura konninni lowo geeshsha hagiidhitino.

Kuni rosi minino sai 2015 rosu dirira 265 ikkitanno 9 kifile rosaano haa're rosiisatenni rosu looso hanafino. Mixosi kayinni 9-12 kifile geeshsha rosiisanniha ikkana; xaphooma 1000 rosaanono amadanno. Rosu mini su'mano 'Biraan Oddi-Bokko Layinki Dirimi Rosi Mine' yine su'minooni.

Bakkalcho:-Woradu dubbu jironnino afaminoho. Woradu giddo qarqaru agarooshshi woy dubbu horramme gargarate loossinanni heedhinooni loossa maa labbanno? Xaawula lawinori ledo amadisiisame dubbu horramanni noo gede macciishshinannina.

Kalaa Zennebe: Hookkote Woradi giddo mannu kasanno haqqe gobbaanni jajjabba kalaqamu haqqe no. Lawishshah: Oddi-Bokkote, Booro, Marmaraha, Arawetenna woleno addi addi qooxeessubbara dubbu no. Kuri dubbuwa gidono seeda diro kiirsiisino dhaggete kalaqamu haqqe afantanno.

Haqqete horo mageeshshitero baalu afino. Haqqu yaa ninkera co'itte ayyire ee isi kayinni ninkewiinni qole giirantino ayyire adhanno. Konni daafira mittu manchi haqqicho mura yaa foolesi angasinni taysi'ranni no yaate. Hattee huwatinokkihu techo daddalo calla la'anni haqqe karanno manni no. Karrooni haqqe daddalannohu hattonni. Konnenno gargarate gashshootu gede loonsoonni hee'rirono; mite mite caakko afi'ranno woyte kalaqamanni daynori mararsannori no. Xa kayinni konne assoote hunate murci'ne loonsanni hee'noommo.

Bakkalcho: Jeeofote saysattora hasi'ratto sokka heedhuo kaayyo eemmohe.

Kalaa Zennebe: Hookkote daga tenne yannara irshu loosi aanaati noohu. Tini yanna irsha loosi'nanni yannaati. Heeshshote oolto ajinshannihu loonse ikkino daafira loossinanni heedhinooni looso kaajjitine suffinaranna badheessu yanna laalchinni gobba itissinintenni gede xa goyrete loosinni sufisiisse yitanno sokka nooe.

Woleno, seerimale assoote, dubbu horramme, eote hafanfarranna labbanno ikkitubba gargarate assinanni hee'noommo sharrora halanke ikke yaa baxeemmo.

Bakkalcho: Kalaa Zennebe Munxaasha, Hookkote Woradi Gashshooti Qara Gashshaancho umokki fajjite yannakki uyte oottonke hala'ladu xawishshi daafira Itophiyu Pireesete Uurrinsha su'minni galateemmo!

Kalaa Zennebe: Anino Galateemmo!

Bakkalcho

Odo

“Quchumma pilaatenni massagantanno assa Quchummate co'ichimmaranna dooramaanchimma qarate”

-Kalaa Abirahaam Maarshaallo

Sidaamu Qoqqowi Jireenyu Paarte Borro Mini Sooreessa

Addisu Adoola

Hawaasa: Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Mootimma Quchumu Latishshinna Konistiraakishiinete Biiro 2016 sekiterete diru songo harissu.

Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Mootimma Quchumu Latishshinna Konistiraakishiinete Biiro “lifixa owaante aamamaanchimma quchummanke jireenyira” yaanno massagote qaalinni 2016 sekiterete diru songo bero barra Hawaas Quchumira ha'rissino.

Barraho afame afii-fanote hasaawa assinohu Jireenyu Paarte Sidaamu Qoqqowi Sinu Borro Mini Sooreessi Kalaa Abirahaam Maarshaallohu, pilaanetenni massagantannonna teessaanote injiitino quchumma kalaqa hasiissannota coy'rino.

Pilaanetenni massagantannokki quchumma

co'ittenna biifado ikkitannokkihura teessaanote heeshshora injiitannota dikkitanno yiinohu Kalaa Abirahaami, quchummate seerimale assootta gargaratenni; pilaanetenni massagamanno quchumma pilaanetenni calla massagantanno assa hasiissannota huwachishino.

Kalaa Abirahaami, Quchummate akati dagate akatanna heeshsho xawisannoha ikkonno gede qummeesse; quchumma pilaanetenni massagote woyyaabbinota assa hasiissannota qaagiisse; quchumma hasi'noonni deerrinni co'ittenna dooramaanchi ikkira hasiisiro qole massagaanote calla agurranni hajo dikkitino. Konni daafira quchumma co'itte, dooramaanchonna teessaanote injiitinnota ikkitanno gede baalunku qansichi qeechasi falara hasiissannota egeensiisino.

Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Mootimma Quchumu Latishshinna Konistiraakishiinete Biiro Sooreessi Kalaa Ashshaagire Jemberuhu

sisi widoonni, Quchumma miinjuna politiku mereershaati. Ikkinohurano quchumma pilaanetenninna qorophotenni massaga hoongirotte quchummate lophoranna qansootu jireenyira quficho ikkitannohura 2015 M.D birote gede kuri loossa xinqine gumula dandiinanni garinni mixi'ne loonsanni sa'noonni yiino.

Konni kaiminni quchummate safote latishshanna quchumma co'itte biifado assate loossa mixi'noonni garinni gumulantinnohano ikkiro; ledote illacha hasidhanna loossa noo gede keenote bandoonnita xawisino.

Quchumaha hasiisannori mereerinni mittu teessannote ikkado baattote shiqo qixxeessate yiinohu birote sooreessi; konni ragaannino noo loossa keennanni woyte woyyinnori noo gede leellishannorino hee'rino xaano lende illacha tuga hasiissanno hajo ikkitino gede bandoonnita coy'rino.

“Haanju harumi...”

lophonkera qara ikkinoti halaaleho yiino.

Haanju haruminni baalante gobbate qarqarira haanja uddisiinsiro laalchimma lophitanni dagganno. Qansootu diishsho malawatenna saada xiikkatenni ledote miinji horo dagganno gede assanno. Qansootu laalo qooxeessinsara ikkado waaginni afidhanno gede kalaqanno yiinohu Kalaa Desta; xaphi assine la'niro haanju harumi loosi miinjaha jawa qeecha afi'rino yiino.

Sidaamu Qoqqowira haanju harumi looso hananfi yannanni kayise, xaa geeshsha mitte biliyoone ali chigginye kaasa dandiinonni xawise; kaansoonni chigginye mulluugicho ikkino qarqara dubbunni diwatenni sae, miinju horono uytanni noota buuxisino.

Qoqqowaha hawadi yannara 300 miliyoone ali chigginye kaansoonni qaagiissinohu Pirezidaantichu; chigginyete kayishshi yannara daga assitino beeqqo amandoonni mixo jeefo afidhanno gede jawa dhuka ikkinota hasaawino. Albaanni dagganno agannara tenne kaansoonni chigginye awuunte lossate daga qeechansa fultanno gede woshshatto assino.

Konni dirinnino 300 miliyoone ali chigginye kaasate xaanni qixxaawo hananfe hee'noonni kulinohu Pirezidaantichu; konnirano xaanni hananfe chigginyete sircho beehate qixxaawo assinanni hee'noonni. Sidaamu Qoqqowi qarqari haammatu dubbunni diwaminohu; weese, bunu, awukaado haammate afantannoha ikkana, konne awuunte latisate aana illachiinshe loonsannita huwachishino.

Qoqqowaha kaansoonni chigginye awuutate qote qoteho, mittu mittunku qaesira noo fano baycho hattono gatesi dikkote waaga afidhino laalonna woloota chigginye kaasatenni miinju horaamimma lossate loonsannita Pirezidaantichu qummeessino.

Qoqqowoho afantanno 90 ale aliidi layinki dirimi rosi minna mereerinni 60 ikkitannori safote latishshuwa wonshinoonireeti

Amsaal Felleqe

Addis Ababa:- Qoqqowoho afantanno 90 ale ikkitanno aliidi layinki dirimi rosi minna mereerinni 60 ikkitannori safote latishshuwa wonshinooniree ikkana Sidaamu Qoqqowi Rosu Biiro egeensiisu.

Rosu minna deerra woyyeessate dagoomu beeqqo kaajjisha hasiissannotano xawinsooni. Sidaamu Qoqqowi Rosu Biiro 2ki Sooreessinna Rosu Budi Qixxaawonna Tekinolojete Halashsho Handaari Sooreessi kalaa Miliyoon Yossa Itophiyu piresete uurrinshara xawisino garinni; qoqqowoho rosu minna deerra woyyeessate loossa sai hawadi yannara xibbuunni 50% ale gumullooni.

Tayxeha rosu looso hanafate albaanni sai

Maaja 3/2015M.D hananfe qoqqowu deerrinni baalante olluubbara rosu minna deerra woyyeessate millimillote bare harinsanni keeshshinoonni yiinohu kalaa Miliyooni; konnira illachu rosu minna woyyeessate loosira woxunni, wolqatenna uduunnunni jiro gamba assate ikkinota coy'rino.

Konnirano qoteho rosu minnara safote latishshuwa halashshatenni rosu minna deerra woyyeessate qarunni woffi yino deerrira noore worroonni istaandaarde garinni woyyeessinnani raga worroonni qummeessino.

Kalaa Miliyooni xawishshi garinni qoqqowoho afantanno 90 ale ikkitanno aliidi layinki dirimi rosi minna mereerinni 60 ikkitannori caabbichu, way ICT mereershuwa, wo'naalshu minnanna labbannori safote latishshuwa wonshinoonireeti.

Kuri rosi minnarano 600 ale ikkitanno kompiyuterranna elektirooniksete uduunne gatamaratenni rosu loossa dijitaal tekinojenni irkisate injeesinoonni qummeessino.

Sai hawadi yannara 10 ICT mereershuwa tantannoonnitano egeensiisino.

Qoqqowoho haaro rosu bude loosu aana hosiisa hananfooniha ikkana; konnira attamisiinsanni hee'noonni 640 kume maxaaffa giddonni xaa geeshsha 100 kume maxaaffa shiqqinotanna gattinoti Wocawaaru agani goomimarchi geeshsha attamanta angara e'annota kulino.

Ledoteno, 1ki-4ki kifile geeshsha noo rosaanora irkisatenna kaajjishate ikkitannota 140 kume ale ikkitanno maxaaffa attamisiinse rosu minnara tuqinsanni hee'noonni huwachishino.

“Ninke hasatto Biifino...”

ikkittino Itophiya loonse ilamate ragisiisate. Konnirano, sa'u yannara loonsoommo loosi guma laalanna la'noommo. Konne dirono haammata pirojektuwa maassantanno; haaro pirojektenu hananfanni yiino.

Qeelletni, gumunni, seyootenni qinawatenninna kaajjillunni loosu sufanno yiinohu Xaphoomu Ministerichi, Itophiyaho roorenkanni loonsannihu turzizimete daa'attora ikkanohu haammata baychi no. Baychuno boodu manni wolqa karsiniro haammata Itophiyu manna naaxxiisanno yee; loosu kaayyonna gangalataate ikkanota xawiisno.

Jimmu Quchumi Haaru “Gebeta le tiwulid”pirojektera dooroonni baychi giddo mittoho yiinohu Xaphoomu Ministerichi Abiy (Dr), kuni baychi lamunna sasu diri gedensaanni biiffannoha ikkana. Jimmu Gebeta ilamate pirojekte quchumu biifillenna hee'nanni heeshsho jawu garinni soorrannota coy'rino.

Xaphoomu Ministerichi xawishshi

garinni, tenne xa loonsanni pirojekte ledo xaadinse loonsiro, Jimmu qarqari ibbiinoha ikkinohura kaansanni muro rahotenni lophitannota xawise, tenne kaayyo horoonsi'ratenni Jimmu teessaano haqqu ogimmansa kalaqamu jiro ledo xaadisse qarqara biifissate loosa hasiissannonsa yiino.

Mizaani Amaanira loonsanni hee'noonni haaro riizoortenna Koyishu qarqarira loonsanni hee'noonni pirojekte Jimmu quchumira mule afantanno yiinohu Xaphoomu Ministerichi, konne xaadisa dandiiniro xaphoomunni gumamma ikka dandiinanni yiino.

Konninni sufe Xaphoomu Ministerichi Wodiidi Galchimi Itophiyaha leelle towaanyo assi woyte xawisanni, qooxeessaha noota kalaqamu jiro garunni afatenni, horoonsi'ratenna agaratenni ilamate ragisiisate loosu loosa hasiissannota xawisino.

Xaphoomu Ministerichi Wodiidi Galchimi

Itophiyi Qoqqowira Beenchi Shekko Zoonera leelle towaanyo assanni, hiittenne gobbate kifilla doyne la'neemmo yannara kinsoonnikkiti jiro no. Tenne jiro garunni afatenni, horoonsi'ratenninna agaratenni ilamate ragisiisa hasiissanno.

10 heektaare ikkana buna kaansoonni Babbaqa lawishsha asse kulinohu Xaphoomu Ministerichi, boodu diri albaanni mitto kuntaali bunu callu laalino; xa loonsoonni loosinni dooramino sircho woyyeessatenni mitte heektaarenni 10 kuntaala buna laashsha dandiinonni kulino.

Konne ikkeenna, Zoonete malawu, qundo barbarre, irde, gomu haqqenna culqu hattono woloota jiro noota xawise, qarqara investmentetenna turizimete hosiisatenna dagate heeshsho soorrate dandiinannita qummeessino.

Illenke fanne noonke jiro la''a hoongumoro horoonsi'ra didandiineemmo yiinohu Xaphoomu Ministerich Abiy (Dr),

gobbasi afinbokkihunna jirosi garunni horoonsirinnokkihunna mullawa raatawanno. Konnira, Itophiyu daga noonke wolqa xaadinse halamme gobbanke afate, qarqarinkera noo elto garunni horoonsi'rate hixamanyine agara noonke yiino.

Noonke egenno, jironna yanna horote aana hosiinse jireeynanke buuxisiisate dandisiisannohu injiinohu coy noota huwatatenni, laoshshu soorro abba hasiissannota caakeesse, qarqaraha noota kinsoonnikki jiro huwatino qansichi mimmitu ledo xiiwamate yanna noosikki daafira, noonketa jiro loosu aana hosiinse daganke heeshsho woyyeessate jawaata noonke. Mootimmano qarqaraha noo kalaqamu jiro horo uytanno gede assate hixamanyite loossanno yee huwachishino.

Xaphoomu Ministerichi konne loosate wodana gmba assa hasiissannota xawise, haammata loosa hasiissanno loosi no; ikkollana jawaante loosatenni soorro abba hasiissannota lede xawisino.

“Hasi’noommoha jawa coye iilla hoongummoro nafa afi’noommoha baxa noonke”

Amsaalu Felleqe

Hiikku manchino loosi hiikko deerrano iillara dandaanno. Mannu looso kalaqate hasatto hasiisanno. Loosono shiimunni hanafatenni lophinanni hara agarranni. Wolu raise cenna inteemmo yine agadha dihasiisanno. Looso kalaqate hayyo annu annunnite yitanno ammano noosi. Loonse afi’noonni jironni qooxeessu dagoomino horaameeyye assate looso kalaqa hasiisannotano duu’re ammananno.

Ilame lophinohu Sidaamu qoqqowi Daalle woradira Wodiidi Qege yaamamanno baychooti. Umi dirimi rososi lki-6ki kifile geeshsha hakkiichonni ilamino basera afamanno rosi mine harunsino. 7ki-8ki kifile geeshsha Apostote Yekkaatiti 25 yaamamanno mereerimu dirimi rosi mine harunsino. Hakkiinnino anjesinni 1989M.D 8ki kifile rosanni hee’re galte adhi gedensaanniiti 9ki-12ki kifile geeshsha noo rososi Yirgaalamete Lowiidi 2ki dirimi rosi mine harunsino. Kalaa Yooseef Yotona yaamamanno. Techoohu Seyoote gafi wosinchonkeeti.

Baaru geeshshi hala’ladonna seeda seyoote hasatto doogo sayisino Yooseefi Yotonihunnita dhagge mittu qoolira gudate yaa shotisa ikkitanno. Seyoote iillate sayisino caafulcho doogo techo ninke ilamara jawa rosicho uyitanno yine hendeemmo. Hala’lado hasaawanna sokka sayisinate giddonni qoonce kuneeti:-

Kalaa Yooseefi 12ki kifile fonqolinni duushshino gumi daa hoogirono wolootta loossanni heeshshosi woyyeessanno doogga hasi’ra hanafi. Hattenne yannara Mereerima Istaatistike biilloonyi fushshino loosu egensiishsi garinni heewisame sae Sumaalete qoqqowira Jaarso yaamamanno olliira Gibrinnu akeeka kiirate loosi handaarinni mittu dirira loosino. Hattenne yannara Sumaalete widoonni Keeniyah e’anni fultanno daafira Keeniyah daramaanote kaampera eatenni Ameerikana wolootta lophitino gobbuwa fulate hedatenni sae wo’naalino. Kayinnilla Maganu hedo roortenna gobbara fulate hasatto ditoltino. Tennera “Duuchunku maganu fajjooti” yee ammananno.

Rososino woyyeessatennino dideamino. Sumaalete qoqqowira loosannowiinni agure daye 12ki kifile fonqolo wirro fonqolame woyyaawino guma maareekkisiisatenni Hawaasi Yuniversitera “Business Management” rosu golinni harunse dipiloomunni maassame Hawaasi quchumi maazagaajjira qaxarami. Dippiloomunni maassama geeshsha sayisino caafulcho heeshshote doogga kiirre digundannite. Hashsha rosanni barra looso losanni saino.

Looso shiimunni hananfanni yaannohu kalaa Yooseefi,rososi harunsanni hee’re shiimmaadda loossa loosate kaa’litannosi gede looso Maazagaajjaha shiimmaaddu loosinni qaxaramirono rosisinni ledo kiphaminosi daafira ikkummota ikke roso rosanni looseemmo gede injoo kalaqqa”e yee xa’mi’rirono, “looso woy roso doodhi” yitannori gufissasira wo’naaltinota qaaganno.

Hakkiinnino, Hawaasi quchumira quchuma co’eesate doogo loonsanniwa gaammeennasi Baangunni barrunni 5 birra baantannasi doogo loonsanniwa dubbo maxarino. Kuni loosi lowonta daafursannahanna rosi ledo harannokkiha ikkinohura rosiinnino gufi’rikkinni loosanni rosanno injo kalanqanni gede xa’meenna agannunni 150 (mitto xibbeenna ontawo Birra) baantannasi Taaboora ilaala agaranno gede assinisi.

Dhagge ikkannohu kalaa Yooseefi Hattenne yannara lame ooso annaatinkanni. Agannunni

afi’rannohu 150 birri aaninni 40 birra minu kirira baatanno. Konni garinni loosanni rososino gude rosu tajesi shiqisheenna deerru lopho assine baatooshsheno 277 birra assinisi. Tenne yannara baca heeshshote caafulcho sayisnota kulanno. Wolootta mootimmate loossano ammanametenni owaatinota qaagiisanno. Mootimmate ammaname loosanna soqqama jirote yaanno yooseefira soorrote barri xeeririsikkinni dayino. Kalaa yooseefire himanannohu bacaho. Mitootu Ameerika fulanno yitanno woyte wole widoonni Isira kawiiichi Ameerikaho yitannori no. Mootimmate loosinni ammaname loosanni hee’reenna daggino dhagge bacate.

Gedensaannino, Arfaasa 2/2003M.D mootimmate qaxarame loosanno loososi agure hedeweelecho loosu hajora hasi’rinosi manchi widoonni Oromiya Gujete Bule Hora mare Buna luxumbanni saytera qaxarame loosa hanafi. Loososi annimatenni loosanni uurrinsha gumaame assa dandiinota kulanno.

Albaanni loosanni keeshshinoha mootimmate loososi agure fuli yannara isi daafira yawo adhanohu ayeetiro lowonta huluullamirono loosoho hasi’rinosi manchi balaxe kulleennasi wirsaaunchunni hasanni dayinosihu “Ati anerano lophote furchooti” yee ammanino daafira, 400 kume birra baanketenni eessinosihura looso mure fulasinni yaadannokki gede assinisi.

Hakkiinnino looso hanafihunni 6 agani gedensaanni bunu Industirera qaxarisi manchi 630 kumi birrinna Obama kaameela hire uysi. Konne assino dureessichi kalaa yooseefi hattenne

bunu industire massaga hanafi gedensaanni gummaamo assino daafiraati. Kaameelunnino loosiranni bunu sayte loososino roorenkanni gummaame assi gedensaanni 11 diro loosinota kulanno hakko.

Bunu Industire anni dirijjitesi lossi gedensaanni umisinni buna daankanniwa fa’anno gede injoo kalaqosita galatunni ledo kulanni “Ani isiwa calla loosanni hee’reemmokki gede ane losse umi’yanni loosirreemmo gede assasi techo anino wolootta ane irki’raancho calla ikkita heedhannokki gede assate huwano cu’mishiishshinoe” yaanno. Konni ka’a wo’munni wo’ma umisi uurrinsha massaga hanafi. Gedensaannino, umisinni daddalu giddo e’e hee’reenni “Christian Leadership” hattono “Business Administration” rosu gollanni harunse 2007M.D maassamino.

Hakkiinnino “YT Coffee Export” yee su’matenni fajjo fushshi’re buna mereerima dikkora shiqishate loosinni hattono Wodiidi Masanqalira nadaaje hirranniwa ijaaratenni daddalu loososi harisanni afamanno. Ledoteno, layinkiha nadaaje beenkanniwa 21 miliyoone ale ikkanno birrinna ijaarsisatenni konni agani goofimarchira looso hanafisiisate feeffate noota kulanno.

Kalaa Yooseefi xaa yannara babbaxxitino loossano daddalu loososino ikko ayyaanaame heeshshosino kaajjillunni harisanno. Dagoomitte yawosi fulate ragaannino qooxeessaho haammatu mannira irko assannota kulanno.

Manchi beetti minesii lawanno yinanni. Isi loosinowa ammanametenni loosanni gumaamo assino. Oososino loossa ammanametenni loossannota farci’ranno. Qaaqqimmate Galtesino hattonni kaa’lote luphiimate.

Albaanni saysino doogo baala techo iillino deerrira doogo rosiissinosiha ikkasi coyi’ranno. Shiimunni kae lowo deerra iillate dandoommohu kaimi’yara jawa waaga aatenniiti yaanno. Ani saysoommo doogonna iilloommo deerri ooso’yara jawa lawishahaati yaannohu kalaa Yooseefi; xaa yannara bununna nadaajete daddali loosinni hattono konistirakshiinete handaarinni bobbaha loosanni afamanno. Albiilicho gobbaydinni babbaxxinore eessate daddalinni bobbahateno jawa ajuujanna hasatto noosi.

Kalaa Yooseefi Hawaasi quchumira jawa Hoteele ijaaratenni Hoteele Industirenni bobbahate, hala’lado baatto aana yannaitte hayyonna Gibrinnu Investmentinni bobbahatenni afi’ranno laalcho gobbaydi dikkora soyaatenna qooxeessu dagoomirano shotu waaginni shiqishate mixo noosi. Diru giddo lamenna sase hinge loonsanni laashshinnire hala’ladunni laashshanni gobbaydi dikkuwara soyaatenna Doolaarete soorro abbate hattono loosu kaayyo hala’ladunni kalaqate mixo amade millisanni afamanno.

Roorenkanni quchumu gibrinninni meessi eo lossi’ra calla ikkikkinni dagano horaameeyye ikkitannore laashshatenni sagaleta (qaamattote) anje qarra tirate hasatto noosi.

Xa Hawaasi quchumino ikko gobbanke lophitanni no yaannohu kalaa Yooseefi; tenne yannara Taaboora Ilaalenna qooxeessa latinsanni hee’noonni daafira qooxeessaho shoole Beeddakko Hoteele ijaarate mixo amade quchumu gashshootira pirojekitete mixo shiqishe dawaro agadhanni afamanno. Konne calla dikkino, babbaxxitino daddalu handaaranni bobbakkannorinna owaante uyitanno uurrinshuwa mitteenni harinsanni ijaara minate hasatto noosi.

Wole kayinni, Hawaasi quchumira calla ikkikkinni Addis Ababahono buna qixxeessinanni

gobbaydi dikkora sonkannita umisi magaaazene ijaarate hasatto noosi. Hawaasi quchumirano xaa yannara loosanno loossara ledote wolootta handaarannino bobbahate ajuuja noosi.

Heeshshosi giddo xaadannosire baala cingatenni sa’anni rososino ledotenni woyyeessi’ranni egennotennino ogimmatenni loossasi massaganni xaa yannara danchu deerrira iillino. Isi looso hanafi yannara Mereerima Istaatistiksete biilloonyi widoonni qaxarame Sumaalete qoqqowira gibrinnu akeeka kiiratenna maarekkatenni hanafe hakkiinnino agure daye 150 birrinna qaxarame Hawaasira daye Taaboora ilaalanna Garba agaratenni heeshshosi xiiwannu dayno. Kalaa Yooseefi 150 birrinna qaxarame loosanni sairano isi looso kalaqate loosa hanafi kawa jirosi halashshi’ranni xaa yannara 46 mannira uurrinshunni loosu kaayyo kalaqino. Uurrinshasira loossannorira shiimu baatooshshi 3kumi birra ikkana; luphiimu baatooshshi 30 kumi birri geeshsha aganu baatooshshe baatanni loosiisanno. Barru hoshshonni loossannorino haammatu manni noota kulanno.

Loosaasinate baatooshshe ajinshiha ikkiro uurrinshate jiro moorate hasatto heedhanno. Konnira danchu garinni baantanni loosiisanniha ikkiro uurrinshansa uminsa jiro gede la’annahura moorunni agartanno; gumaammanno assitanno yaanno. Loosaasine’yara ikkadu garinni baateemmhura uurrinshuwa’ya uminsa uurrinsha gede assite la’anno; moorantannokki gede yawo adhite loossanno yaanno.

Loosasi halashshatenni liqoote bikkasino konni albaanni 4 miliyoone 200 kumi birra liqii’ranni loosannowiinni sasuri giddo calla xaa yannara 45 miliyoonna 900 kume birra iillishino. Woloottano Investmentete handaaranni bobbahate hasattosi lexxitanni dagginotanna jawa jiro fushshi’rinota kulanno.

Hiikkuno daddalu loosi qorophotenni loonsanniho. Meessinni loosa woy ammanantino mannootinni loosiisa hasiisanno. Konni garinni loonsiro kisaaru dihee’ranno. Loosaasine mooru giddora e’annokki gede assinnihu hasiisanno horonsa agarsiisa dandiinirooti. Loosaasine ayirrinse amada hasiisannota qummeessanno.

Shiimu deerrinni ka’ne jawa deerra iilla dandiinannita kulanno. Kalaa Yooseefi heeshshosi giddo gobasinni fule wole gobbara hare loosir’rate halcho dinosi xa. Isi halcho gobbasira loosir’rate lophatenni noosiuhunni lophitino gobbuwa mare towaate higate.

Albilichono barru giddo 24:00 saate loosate hasatto noosita kulanno. Manchi beetti dhuku noosi yannara hiikkonne loosono loosa noosi; duree’ma noosi; rosono hasiissannosi yaanno. Yannanke garunni horoosi’ne loosir’ratenni duree’ma hasiisanno. Rose soorramateno loose duree’mateno noonke yanna garunni horoosi’ranna loosunni calla saysa noonke yaanno.

Jeefoteno, looso hiittonni massaganni gumaammo ikkannoro doogo lellishshinosiri bacu mannooti noota kaysanno; lowo galati noositano kulanno. Loose soorramate hasatto calla hasiisanno. Looso baxa hasiisanno. Hasi’noommoha jawa coye iilla hoongummoro nafa afi’noommoha baxa noonke yaanno. Afi’noonniha shiima loosu banxiro jawu deerrira iillate doogote aana hee’noonni yaate Yaanno. Loosu kaayyo wolu manni kalaqannota ikkitukkinni meessinni kalanqannite. Ninkeno seyoote wosinchinke ledo nooneke keeshshonni woloottah lowo egennonna rosicho ikkitanno hedo afi’noommoho. Albiilicho hasattosinna mixosi wo’miitannosi gede hanchonkeeti. Keerunni!

Woganna Turizime

Irreechu Ayyaana; Oromote Dagara Galatunna Huuccattote Ayyaana

Abrahaam saamuel

Konni hee'noommo agani giddo Irreechu ayyaana iibbinshu danchu amuraatinni ayirrisanni yine agarranni. Ayyaanu Oromote dagara budensanna horinyansa xawisannoho. Poletiku hajo ledono xaadooshshu dinosi. Diru dirunkunni konne ayyaana ayirrisara fultanno Oromote daga hattono ayyaanu beeqqaano keere, mimmitu ledo sumuu yine galanna mittimma kalanqe kaaliqira galata shiqinshanni.

Irreecha yaa mayaate?

Irreechaho yaa qara tirosi, galaxxanna magansi'rate yaate. Kaaliqira, "konne diro assootonke dafira, hawadunni arru widira (birrate) saaysootonkehura galaxxineemmohe" yaatenni Kaaliqira guwisi'nanni ayyaanaati. Irreechu ayyaani duucha owaante afi'rino. Kaimisinno dhimmote. Mannu magansira hanafi yananni kaayise dayno ayyaanaati. Baxxinohunni, Oromote dagano lendeenna kushi sirchi maatenni kullanni afinna ama'no daggukkinni albaanni Irreechu ayyaanira shama haayisso amande kaaliqira huucchi'nanni. Irreecha shama haayissonni riqimbanni. Adhanna adhamate nafa miine miinnara geerra sonkanni woyte shama haayisso amande gogunni loonsoonni xilti giddo worre sonkanni. Konnira, konni ayyaani giddo noore la'neemmo woyte, Irreechu ayyaani amma'note dana afi'rino ayyaanaati. Albi waro mannootu soqqamaasincho sokkanno yannara shama haayisso murte uyte, "Eeggate tenne sokka Kaaliqira daafira yite iillishie" yite soqqitanno. Togo yinanni woyte, Irreechu haayisso woy doorroonni haqqi daro yaate.

Irreecha dirunni lame hinge ayirrisanni ayyaanaati. Uimihu Wocawaaru agani jeeffonni hananfe, Birra agani goofa geeshsha ayirrisanni. Umihu galata kaaliqira shiqinshanniha ikkanniho. Akkalunni haaru dirira sa'noonni daafira. Layinki dooycho kayinni badheessu yannanni kayise, Ellu agani geeshsha ayirrisanni ayyaanaati. Laayinki doychora ayirrisannihu Irreechu ayyaani xaa yannara hawamanni dayinoha ikkirono llaalu aana ayirrisanni. Kunino xeena gananno gede xa'mi'nanni ayyaanaati. Mito mitowa gatinoha ikkirono;xaano sae sae noota kullanni.

Daga huwata noonsahu, Irreechu amma'no dikkino, kayinnilla amma'note dani noosiho. Lawishshaho, Cuammete ayyaani amma'note ayyaanaati; kayinni ama'no dikkino. Irreechuno hattonniiti.

Amma'notenni woshshinanni su'mi Waaqefenaati. Amma'no harunsitanno harunsaano kayinni Waaqefetta yine woshshinanni. Wolooatano haammata ayyaana no. Oromote daga duuchu dani amma'no harunsitanno dagaati. Kirstinnunna isiliminnu amma'no giddo noo dagaati. Konnira Irreechu ayyaani giddo noo amado kaaliqira galaxxatenna magansi'ra callate.

Malkanna Tulleema

Ayyaana mayi garinni ayirrisanniya? Oromote daga hala'lado daga ikkitinohura ayyaana ayirrisanni gari mitto dana diafi'ranno. Addi addi dana afi'rino garinni ayyaana ayirrisanni. Kayinnilla, ayirrisannihu qaru ayyaanu amuraati shama haayisso amandeeti. Barraha faarsinanni faarso heedhanno. Ikkollana tini faarso, Tuulleemmaho, Meemmete, hattono Boorenao babbaxxino garinni faarsinannite. Ayyaanu yannara kayinni tenne faarso faarsitanni way lagi noowa "Malka" hadhanno. Wayi lagi noowa iillitanno yannara, "Tunsicho lawanno hawadinni saayisse, xawanno xawaabbira iillishittonke Magani galatami" yitanno. Hakkonne barra daga Ireecha haadhe xeinonsa coyee baala Kaliiqi wonshannonsa gede huuccidhanno. Way lagi woy malkate malaati konni ka'a arru fulino; laguno xeino. Fiixu firunni ledo xaadate taayse fule mimmitu ledo xaadanna xa'mama dandaanno yine xawinsanni. Ayyaanu barra geerru amma'note amuraatinni hasaawa assitu gedensaanni, albi budi garinni saada gorrinanni; gorrinoonni saada ittunna qixxeessinoonni agatto aggu gedensaanni wirro qaensara higganno yaate.

Ayyaana Ayi Massaganno?

Ayyaana ayirrisannore, "Miiseensa" yinanni. Wole "Galma" yinanni. Amma'note mini giddo faarsotenni owaante uytannore "Waayye" yinanni. Abbaa keeku yinanniri qole huuccatto assitannoreeti. Xaano Lubaho yinanniri no. "Lubaho" yaa addi addi massagote gashshoote beeqqitannoreeti. Sufe daannohu "Gula" yinanniho. Gulu aleenni noorinni sae, amma'no massagannoho.

Gulu yinannihu amma'note giddo 13 diri ale loosinoha ikka noosi. Wole widoonni, Gadu budu gashshooti amuraati widoonni dannohu jawa deerra amadinoho. Jeeffonniha kayinni, Abba keena yinanni. Abba Keenu Gadu amuraatenno ikko amma'note amuraatenno seekke afinoha ikka noosi. Konnira, Irreechu ayyaanira ayyaanto gattukkinni beeqqaano ikkitanno. Ayyaantote ledo noo xaadooshshe.

Ayyaanto yinanniri amma'note amuraati giddo nooreeti. Irreecha yaa Oromote dagara Waaqefenu amuraateeti. Waaqefena yaa amma'note dana afi'rinoho. Waaqefenu amma'note ayyaana lawirono; budunni wo'minoho. Wolooata amma'note ayyaana gedeeha dikkino. Haammatu budu amuraati xawe leellanno ayyaanaati. Irreechaho yaanno qaali riqiwannohu haayisso ikkana, hattenne haayisso amadinohu Irreechu ayyaanira ha'rannoho. Waaqefena yaa mittu Maganira haammatu manni galata shiqishate yaate.

Oromote daga mittimatenni gamba yite Maganoho galata shiqishannoho. Konne ayyaana galata ayyaana yine woshshinanni.

Ayyaanu beeqqaano, "Mereho" yinanniha galata faarso mittimatenni macciishshiishanni Maganoho galata shiqishanno. Budunni qole daga hasidhu garinni sirbitanni beeqqitanno. Labbaahuno meyaatino baxxitino uddi'ranni biiffe ayyaana ayirrisanni baycho ha'ranno.

Oromote dagara Irreechu gede bude xawise leellishanno ayyaani dino yiniro bokkeessa dikkanno. Konnira Irreechu ayyaani amma'note ayyaana ikkikkinni budu ayyaanaati yinanni. Irreechu Oromote daga bude gudise amadinoho.

Irreechu ayyaanira Waaqefette amma'no harunsaano amma'note giddo noo amuraati garunni ayirrisamanni dino yite huluullantanno. Mitu mitu doogo sodhino harunsaano sa'e sa'e budu aana diqqillo buurtannorino noota kullanni. Kuri ayyaanu aana wole tiro afi'rino looso loossanno. Oromote daganna gadu geerrino gibbanno coyi sae sae kalaqamanno. Oromote daga mittu Maganinni ammantanno. Irreechu ayyaanira way lagira ha'nannihu, hakko baycho Maganu dhagge loosino baycho ikkino daafuraati ikkinninna, waa magansi'rate dikkino yite Oromote geerrinna Gadu massagaano qorophisiissanno. Oromote daga sheexaanu no yite diammantanno. Konnira, ayyaanu mittu Maganira galata shiqinshanniha ikkinota daga ammantanno.

Mitu mitu manni haqqahonna way lagira buuranni harissanno ayyaanu amuraate Oromote daga diadhitanno. Way lagira ha'rate kaimu Maganu dhagge loosino baycho ikkino daafira Maganoho galata shiqishate ikkinota Abba Gedootu seekkate dagate kultanno.

Irreechu ayyaani Oromote dagara ayimma xawishshaati. Budeho yaa ayimma xawishshaati. Amma'note, dhaggete, afuunna, budeno xaphi asse amadinoho. Magano Magansira ayimma xawisanno bude ayirrisa dihoollanno. Irreechu ayyaani aana xawe leellannohu budeho ikkinninna amma'note amuraate dikkino.

Oromote dagara jawa huuccatto maassote. Maasso qole musiliimeno, kirsiaanuno maassi'ranno. Konnira, Irreechu baalanku daninni beeqqaano assanno ayyaanaati.

Irreechu Ayyaani Hosannohu mayi Barraati?

Tenne yannara Irreechu ayyaani Masqalu ayyaani ledo xaadanno. Albi waro wole amma'note ayyaana ayirrisantannokki barra Woxwaajje aganinni kaayinse ayirrisanninka. Ikkollana, xa Masqalu Damaru ayyaana ayirrinse ka'ni gedensaanni hoodete ayirrisanni ayyaana ikkino. Yannano shama haayissonna daro noo yanna ikkasenni hexxotenni wo'mine ayirrisanni.

Oromote daga Gadu geerri Abbagedootu kultanno garinni ayyaana ayirrisanno. Abbagedu yaa Oromote dagara womaho. Oromote daga baalu Abbagedaho ayirrinne uyte saayisanno sokka baala gumultanno; hajajantanno.

Konne ikkino daafira, Irreechu ayyaani Oromote dagara hornyasiiti; xawishshasiiti; hattono Maganu huuccidhannonna galata shiqishanno ayyaanaati. Konne ayyaana diru dirunkunni ayirrisanni; Oromote daga ayimmanna hornya ikkinohu kuni Irreechu ayyaani budu amuraatesi agadhino garinni tayxeno Addisi Ababahonna Bishoofu Hora ayirrisamanno. Qixxaawote kifileno, "Oromote dagaranna Itophiyaho, hawalle galatunna huuccattote ayyaana ikkino Irreechu ayyaanira keerunni iillishi'ne" yineemmo!

Shekkeerete xisso gargarooshshi aana

Qoqqowu Fayyimmate Biiro

Abbebech Maatewoos

Bisu iibbabbo, ganshu gedee xisso, huxano, umu damuume, daafuru, mikitate xissonna tushshiishao labbeemme addi addi malaatta leellitannote; shekkeerete xisso. Shekkeerete xisso hala`litanno qarqartooni Afriku albinse kullaniha ikkana xissotenni lubbamannohu xibbuunni 96% ikkannohuno tenne qarqartooni ikkinota Kalqete Fayyimmate Uurrinsha (WHO) wortino taje leellishshanno.

Itophiyahono shekkeerete xissonni amadamanno manni giddonni sai diri giddo Sidaamu qoqqowi qeechi xibbuunni 4% ikkana; gobbate deerri beeqqo ajjinota nafa labbuuro Sidaamu deerrinni xibbuunni 50 ikkitanno qarqarto tenne xissora reqeccaabbe afantanno. Tenne lamala attamonkenni Sidaamu qoqqowira shekkeerete xisso hala`la, taraawonna gargarooshshu hayyo lainohunni qoqqowu Fayyimmate Biiro laynki sooreessi kalaa Belayneh Beqqelehu ledoo assinoonni hasaawa haa`ne shinqoommo.

Gobbate gedee shekkeerete xisso 2022 Itophiyu kiiru garinni dagate fayyimmate mitiimma ikkitannokki deerraabbatemixi`ne

loonsanni hee`noonnita xawisannohu kalaa Belayneh Beqqele; Sidaamu qoqqowi giddo shekkeerete xissora reqeccaabbino yine bandoonni qooxeessubba xibbuunni 50% ale ikkitannote. Kuri qooxeessubbara noohu diilallote akati shekkeerete xisso injoo afidhannonna hala`litanno gedee assinota coyi`ranno.

Konni qooxeessira heedhanno dagara ikkado gargarooshshu qoropho assa hoongiro reqecci yitara dandiitanno yitanno hedoo kaima assatenninna xissote taraawo lexxasenni baxxino illacha tunge loosa hasiisanno; yaanno.

Sooreessu kalaa Belayne 100% shekkeerete xisso dagate mitiimma ikkitannowinni

ajinsheemmo yine gobbate deerrinni worroonni hayyo gumulate illacha tunge loonsanni afammannita xawisanno.

Sai lamu diri giddo shekkeerete xisso diilallote akati korkaatinni hala`litinotanna gobbate gedeno ikko kalqete gedee manchi beetti aana jawa gawajjo iillishshanni keeshshitinoti qaangannite. Konnirano diilallote akati soorro ledoo amadisiisame dagoomu huwanyoote afi`ranno gedee assate looso loonsanni hee`noonnita xawisanno.

Shekkeere tareessitanno biinnicho minu giddo e`e daallasu aana qasse xisso tareessitannokki gedee gargadhinni doogganni mitte daallasu agobere garunni horonsira ikkitanna; uyinoonni agobere uduunnenna saada usudheno ikko hattono babbaxxitino horora horonsi`ranno manni fayyimmasi aana haariimanni nooha lawanno yaatenni kalaa Belayneh coyi`ranno.

Tenne xisso gargadhate mininna qarqaru co`ichimma agadhatenni Wocawaarunni Arfaasu agani geeshsha noo yanna xeenaa gananni uurrisannohura way kofame keeshshanno qooxeessira hala`lite dagooma gawajjitannokki gedee kemikaale kiifatenni hala`lado looso loonsanni afammannita kalaa Belayneh huwachishanno.

Bakkalcho spoorte

Doogimaru Aana Harinsanni Shaampiyoonira Beeqqaano Ikkitino Atileetooti Gaamora Baraarsha Uynoonni

Abrahaam Saamuel

Heewote diro sasu xeertinyinni kalqete riikoode hiiqqitino. Kalqete atileetkise shaampiyoonira lame culku medaaliya goowaho wodhitino; qoleno Diyaamendete liigera haammata yannara qeelatenni su'ma fultino. Jawaata Keenyitte Feyize Kipyogone konne diro qeelama nookkiha jeefisate mixo noosenaka. Ikkollana, gobbase riqibbe beeqqaancho ikkitino jeefote heewora, qeelamase halaale ikkitino. Tenne jawaata atileeticho qeeltinoti beeddakkonna bareeda hattono daanno dirono nugusa ikkate nooti Atileeticho Itophiyuuti Diribe Woltejiite. Wedellite Atileeticho haaro ikkino xeertinyinni kalqete atileetikse shaampiyoonira hattono Diyaamendete liigera Keenyittete hoode fula calla ikkitukkinni, jawa ikkadimmase leellishshe riikoode nafa hiiqqa dandiitino bareedaati. Konnenno leellishshinohu, dhaggetenni umi yannara harinsoonni xawu dodanshote qolchanshara mitte mayile heewora heewisante qeeltino. Wedellite konne guma borreessiise gobabsera higgua yannara, "Heewo ani hedoommahunni aleenniiti; umi yaranna gobba yara konne lawino guma abba ya ane lowonta hagiisissinoe; Feyize Kipgooni jawaata atileeticho ikkitinohura ise qeela yanni jawu hagiirri maccishaminoo; lame hige ledose qolchame laayinki deerra amade jeefisoomma;

tenne heewora ise qeela yanni hagiirru macciishaminoo. Xaano albilicho dagganno heewora konni aleenni loose anehanna gobba yaha su'ma gotti assatenna woyaaawino guma abbate jawaate looseemma" yitino. Memete atileetite ikkitinoti Diribe umi yannara xawu heewora qolchante konne lawino gum abase lowo gede tashshi assannoho yiinohu ise qajeelshaanchi Iisa Huseeniho. Tenne heewo aana beeqqaancho ikkitinohu Kalqete Shampiyoni heewo gunde hingi boodu barri qixxaawonni. Kunino, atileetichote ikkadimma leellishshannohu 1500 meetire riikoordeno Keenyittete atileeticho anganni adha dandatenniiti. Ikkollana, rooru gumi daanno gede yannanna looso hasi ranno.

Hoodinse harinsoonni heewora Diribe Kipgooni heewisamancho ikkate qeelate tii isenni qixxabino. Jawaatte qixxaawo assite Paarisete Olopikerano Itophiya riqibbanno; qoleno haaro riikoode borreessiisate mixo amade loossanni noota qummeessino. Itophiyu Atileetiksete Federeshiine Culku medaaliya qeeltinorira 40 kume, birrete medaaliya qeeltinorira 30 kume, Camote Medaaliya qeeltinorira 15 kume, Dipolooma abbitinorira 10 kume baraarsha uynoonninsa. Konninni sufe, Itophiyu Atileetiksete Federeshiine Pirezidaantite Kaa laancho Komkishiinere Deraartu Tulluti, umi yannara harinsoonni tenne heewora meedaaliya borreessiisa, Kalqete riikoode

hiiqqatenni hattono, Budapesettete Kalqete Shaampiyoonira 1500 meetirena 5000 meetirena culqa medaalooya adhitinota Keenyitte Atileeticho qeela dandiinonniha ikkinohura tenne heewo baxxitinota assannoseta xawissino. Heewo Budapestete heewo jeefinsi soodo harinsoonnita ikkasenni ikkinnina woyaaawino garinni qixxaawo assineemero konni roorino guma abba dandiinanninkka. Ikkollana, daayno gumi hagiisissannoho. Kalqete Atileetikse yannate shae garinni gobboomu gaamo deerrinni harinsanni heewo giddo tini jeefote heewo ikitanna, Itophiyu konne diro danchu guminni heewo jeefisino yaa dandiinannita xawissino. Seeda gawajjo gedensaanni hure heewisamara higinohu Atileetichu Hagoosi Gebrehiywootihu 5 km xeertinyi labballu heewora gobba beetto hoodete wodhe culqa adha dandiino. Sasu diri gedensaanni heewote gidgora e'e qeelanna culqa adha addnitanni tashshi assanno loosooti. Gawajjote gedensaanni duucha yannara kaajjado millimmo assino; qelateno tiisi qixxeesino. Albaanni daganno heeworano konni aleenni ikkino guma abbate dhuku noota xawise, kaajjado qixxaawo assate millimote baychi aja qarra ikkitinotanna konne qarra hajo la'annonsa bissanna mootimma tira noonsa yee Atileetichu Hagoosi qaagiisino.

Boohaarsha

"Tenneeti Itophiyu!"

Abbebech Maatewoos

Mittu agani giddo, mitte lamala giddo, mitte saatenna xiqqeessu giddo, xaphooma mitte hedeweelecho giddo kaade tuganno qiidinna Daalooli gede giira tufanno iibbilli noosete Itophiyu!

Tini kalaqamunni afi'noonnite. Itophiyu duuchimma kayinni dagoomitte heeshshonnino hattoonti. Aliyyenna Wodiido, Galchiminna Soojjaatu babbaxxitino hayyo afantannowaati. Babbaxxino budinna woga, amma'nubbano afantannowaati. Mitte leellisho giddo baca coyibba leeltannowaati. Loosoho mitte basenni wole base ha'rino manchi wole gobba towaate daate gedeeti. Mitte gobba giddo baca gobbuwa jiro yaantella.

Sa'u lamala giddo Ortodokisete amma'no harunsaano Demeru ayyaana hattono Isliminnu amma'no harunsaano qole Mewliidi ayirrisinoti qaangannite. Tayxe tini ayyaanna mitto barra ayirrisante sa'ino; tennenkuraati togo hedeweelechubba la'nanni woyte "Tenneeti Itophiyu!" yinnanna macciishshineemmohu.

Uddi'nanninna saga'linanni balchoominni hananfe mitto Itophiyu qooxeessa wolu qooxeessi ledo heewisa dandiinanni. Lamentanni jajjabba amma'nubba Kiristinnanna Isliminna la'a dandiinanni. Tenne baala coyibba la'niro Itophiyu gede duuchimma noose gobba nooha dilawanno. Karsantino mittimma yaate. Tini karsantino duuchimma raggetenni mittu

qooxeessinni wole qooxeessa hadhanno; hakiinnino banxannitanna shiqqi assi'nannita ikkitanno.

Tini duuchimma baalanti Itophiyu daga gobbase baxxanno gede assitanno; korkaatuno, haaro ikkitino coyibba la'anno yaate. Maala'lissanno coyibba gobba giddo noosi yaate.

Lee dirrara albaanni Woganna Turizimete Ministere Wollo Yuniversite ledo qixxeessitino budu bare aana mittu Addis Ababu Yuniverisite rosiisaancho ikkinohu kaimu borro shiqqishanni; "Mitte gobba mitto dana ikkino coy heerisero ayno didaa'atannose" yiionkanni. Wole widoonni, Galchimi gobbuwa lawate meessi bude burduuqa ayno daa'atannokki gede assitanno yaante gedeeti. Korkaatuno, wole gobbatu daa'ataano daggannohu haaro coye la'ateeti ikkinnina umisi gobbara noo coye la'ate dikkino. Illesira haaro coye duushshate ikkinnina.

Tenne duuchimma agarsiisa hasiisannohu gobbaydi daa'ataano kaima assatenni dikkino. Uminkeraati; seesanke ikkitinohuraati. Daashininna Daaloli badooshshi dhaggeeffachishinoe bikinni Taabooringna Garambi ilaalino maala'lissannohuraati.

Qooxeessinkera Musliimootu noonkanni. Qooxeessu dagoomitte heeshsho rosichi garinni sarge woy ayyaanu hee'ranno woyte kaa'lama rosantinote. Mannu shooshanqesi, ogimmasi, dancha assite qoltannore

ikkansa leellishshannoho. Mittu Kiristinnu amma'no harunsaanchi sargisi'ranno woyte Musliimootu addinni bootu woy meicho woy gerecho hidhanno. Togo assinnanihuma uminsa anganni gorriira noonsahuraati. Tenne assannohu olluu murricha waajje dikkino; woy leellamateno dikkino. Bushshino barranna keeru yanna ledosi heedhino Musliimootinni baxxa dandaannokkihuraati.

Amma'note badooshshe kissukkinni konni garinni mitto ikka dimaala'lissanno? Kuni manni badooshshu daafira diaffino yiniro "rosinoho" yinannihu poletiku manni ammanakka?

Konni mannira mittimate daafira rosiisa shii'rinohura dadillu odoo kula dikkitanokka? "Tenneeti Itophiyu!" yinanni woyte qulli yitannoeti xawo fulle leellinshanni mittimmuwaati. Qulli yitannoeti Masqalu ayyaanira giwantino ollubba araarsannohu wole amma'no harunsaannoho. Mitowa isinni Remedaani qoori canno woyte arrishsho gantunsaro way gooriisannonsa yite Kiristinnu amma'no harunsaannori Musliimootu wixidhino gaashshe middannonsa. Mittimma xaano latto guma laalto! Oromote dagara dancha Irreechu ayyaana ikko!